

Investigation the Levels of Meeting the 2019 Turkish Course Curriculum Writing Achievements of 5th Grade Turkish Textbook Writing Activities

Esra PAKSOY^a, Ömer ÇARKIT^b

ABSTRACT

Turkish is a skill-based course. Writing is one of these basic skills. Writing is the transcription of feelings and thoughts into writing within a system. Writing skill is a higher level than reading, speaking and listening skills and is a complex process that includes them. The most important and accessible resources in teaching writing skills are Turkish textbooks. It is extremely important that the writing activities in the textbooks match the learning outcomes in the curriculum and the level at which these activities meet the learning outcomes. For this reason, in this study, the writing activities in the 5th grade Turkish textbook in the 2022-2023 academic year were examined in terms of meeting the writing outcomes in the 2019 Turkish Curriculum. In the 5th grade Turkish textbook, it was determined which writing activities of the texts in the Turkish Course Teaching Program meet the learning outcomes. In addition, the frequency and percentage values of the objectives were calculated and the neglected objectives were identified. Document analysis, one of the qualitative research approaches, was used in the study. The document analyzed is the 5th grade Turkish textbook. Descriptive analysis was used to analyze the research data. It was determined which achievements in the program were met by the writing activities in the Turkish textbooks, which are the most used course materials, and which achievements were neglected in the activities. In the 2019 Turkish Lesson Teaching Program, there are a total of 16 objectives at the 5th grade level, and it was determined that while activities were designed for 12 objectives in the examined textbook, no activities were included for 4 objectives.

Keywords:

Turkish textbook,
Writing activities,
Turkish Teaching Program,
Acquisitions of writing skills

Submit: 29.08.2023

Accept: 27.09.2023

Publish: 30.09.2023

Research Article

DOI:10.5281/zenodo.8406351

a. Gaziantep University, Institute of Education Sciences, Gaziantep, Turkey Orcid: 0009-0007-8480-7547, esrapaksoy90@gmail.com

b. Ministry of National Education, Kayseri, Turkey Orcid: 0009-0009-6498-6378, omecarkit69@gmail.com

INTRODUCTION

Writing is the individual's putting his/her feelings, thoughts, dreams and designs on paper (Göçer, 2014). Writing is the expression of feelings, thoughts, wishes and events in the mind with various symbols according to certain rules (Güneş, 2013). Writing is the motorized production of the necessary symbols and signs in order to express our thoughts (Akyol, 2006). Writing is a process in which advanced thinking skills are also used. Because written products are formed in a process that includes evaluation, analysis and interpretation. In writing, which is an expression skill, it is necessary to think about a subject in detail and to have the ability to express one's thoughts in a simple expression and order (Kavcar, 2009). In the Turkish Language Teaching Program (TCCP), writing is one of the basic skill programs presented in relation to each other in order to facilitate the process of learning language, using it effectively and structuring information (Belet, 2008). The writing process starts by reviewing the information created in our minds. The determined information is organized through various cognitive processes. The information organized as a result of these processes is transferred into letters, syllables, words and sentences. Writing enables the transfer of ideas on paper (Güneş, 2009).

Through writing, children become active in expressing the subject they speak or write about using their existing knowledge and skills. Students gain new knowledge and experiences, find the causes of events, predict their consequences, and transfer their knowledge and experiences through their own experiences. Writing shows students' ability to observe, to think in accordance with reason and logic, to visualize in their imagination, and to use their mother tongue (Belet, 2008). Constructivist language understanding gives importance to writing as much as reading. The mental processes used during writing are also the processes that organize the mind structure. In terms of mental development, writing becomes more important than reading (Güneş, 2009). Writing skill should not be perceived as a mechanical process, but as a critical thinking process in which the learner contributes all his/her feelings and thoughts (Demirel, 1999).

Communication between ages was mostly achieved through writing. Perhaps for this reason, writing has been accepted by some historians as the beginning of civilization (Bülbül, 2000). However, today, as in the past, the rate of societies using writing skills, which is an important and great need, is quite low. In fact, writing skill is allocated the least amount of time among language skills. In daily life, people spend 40% on listening, 35% on speaking, 16% on reading and 9% on writing (Yılmaz, 2006). It can be said that the inherent characteristics of writing skill are also effective in the emergence of this result. Because writing skill is the most complex and the most difficult to acquire among language skills (Demirel, 1999). Language education covers speaking, writing, reading and listening activities of individuals. The aim of language education is to help individuals improve their communication skills by developing their language skills. Written expression skill is the most effective of communication tools. Writing is the memory of humanity, and writing has a great share in finding and determining, enriching and dimensioning thoughts (Özdemir, 1999).

The main purpose of Turkish language teaching is to develop students' comprehension and expression skills from primary school onwards. Individuals whose comprehension and expression skills are developed from an early age can use their mother tongue correctly, effectively and beautifully. Comprehension skill, which is one of the two most important dimensions of mother

tongue education, includes listening and reading, while expression skill includes speaking and writing (Kavcar et al., 1999). The 2019 Turkish Language Teaching Program (TDÖP) includes knowledge, skills and values that will enable students to acquire language skills and mental skills related to listening/watching, speaking, reading and writing that they can use throughout their lives (MoNE, 2019). The main purpose of mother tongue teaching is to raise individuals who can express themselves verbally and in writing and understand what they read and listen to correctly (Büyükkız and Hasırcı, 2013).

Writing skill is a skill that people will need in all areas of their lives and at all times. According to Ungan (2007), individuals with developed writing skills have more opportunities to establish connections between their thoughts and knowledge and to transfer their knowledge. With the development of written expression skills, an aesthetic sensitivity about written expression comes to the fore in students. Güneş (2016) listed the contributions of writing to student development as follows:

- Writing facilitates the activation of mental processes, the organization of thoughts and communication by transferring them into sentences.
- Writing enables thoughts to be put on paper and in this way they are easily examined, compared, expanded and reorganized.
- Writing opens the door to thinking.
- Writing brings many emotions to touch. The meanings received through the senses affect the student and the student expresses his/her feelings through writing.
- Writing enables students to better understand what they observe, listen to and read. As can be seen, the development of writing skills contributes to the development of many skills.

Various writing approaches and models have been developed so far to develop writing skills in language teaching. The most widely accepted of these are product-centered writing instruction and process-centered writing instruction (Tekşan, 2013). In the product-based approach, writing is seen as recording or transferring thoughts to paper. In the product-based approach, writing and evaluation of writing takes place in a very mechanical way. The teacher is the one who evaluates the student. The product is evaluated according to technical criteria such as grammar, word usage and form, which are important in the evaluation of writing (Oral, 2008). Process-based writing, on the other hand, is an approach that prioritizes process over product. In this approach developed by Flower and Hayes (1981), the focus is on the points to be realized during the writing process in order to improve the written product. For this purpose, an understanding is developed to eliminate the inhibitors that reduce the quality of the written text. The act of writing is handled in all its dimensions (Bayat, 2014).

In the Regulation on Textbooks of the Ministry of National Education, a textbook is defined as "a printed work to be used in formal and non-formal education institutions of all types and grades, whose subjects are prepared in line with the curriculum and used for learning purposes" (Ministry of National Education Regulation on Textbooks and Educational Tools, 2012). A textbook is "a book that is sent to teachers and students as a basic resource for a certain school, class and course after being examined according to certain criteria (Oğuzkan, 1993, p. 83). A good textbook is expected to be consistent with curricula and research. It is especially important that Turkish textbooks are functional (Çarkıt and Çohantimur, 2021). As Ceyhan and Yiğit (2005) state,

considering that the most frequently used material by teachers is the textbook, the quality of writing activities in textbooks is of great importance. In terms of skill specificity, writing is complex. Because during the writing process, higher cognitive skills are needed to present the information in the mind in a certain order (Doğan, 2020; Güneş, 2017; Müldür and Yalçın, 2019).

For good writing, first of all, good thinking and then the ability to put these thoughts on paper in a good way are required (Graves, 2003; Kantemir, 1981). For this reason, writing activities in middle school Turkish textbooks have the potential to help students develop their language skills and reveal their creative writing abilities. From this point of view, it is extremely important that the quality of the activities, the writing activities in the textbooks offered to students are well prepared and compatible with the 2019 Turkish Language Teaching Program. In this context, the problem statements of this research were created as follows.

What is the distribution of 5th grade Turkish textbook writing activities at the level of theme, text and activity?

What is the level of 5th grade Turkish textbook writing activities meeting the 2019 TDÖP writing objectives?

METHOD

Research Method

Document analysis method, one of the qualitative research methods, was used in the study. Providing data by analyzing written documents on the subject examined within the scope of the research is called document review. One of the methods commonly used in qualitative research is document analysis method. Since the validity of the data and the accuracy of the results obtained are important in qualitative research, the researcher can benefit from multiple research methods according to the subject and the characteristics of the target audience (Yıldırım & Şimşek, 2006). Document analysis is a qualitative research method used to meticulously and systematically analyze the content of written documents (Wach & Ward, 2013). Document analysis is a systematic method used to examine and evaluate all documents, both printed and electronic materials. Like other methods used in qualitative research, document analysis requires the examination and interpretation of data in order to make sense, to create an understanding of the subject matter, and to develop empirical knowledge (Corbin & Strauss, 2008). Researchers usually examine previous research, review the literature and incorporate this information into their research. This involves an analytical method. It involves finding, selecting, making sense of, evaluating and synthesizing the data found in the documents. Document analysis then helps to classify the data subject to the research by organizing it into main themes, categories and case examples, especially through content analysis (Labuschagne, 2003). In this study, the writing activities in the 5th grade Middle School and Imam Hatip Secondary School Turkish Textbook (Anıttepe Publishing) were analyzed. In the 5th grade Turkish textbook used in middle and Imam Hatip middle schools, it is aimed to reveal how consistent the activities prepared for writing skills in the Turkish textbook are with Turkish Language Teaching Program (2019). For this purpose, the writing activities in the 5th grade Turkish textbook were analyzed in terms of theme, text, activity number and achievements. Frequency and percentage distributions of the gains seen in the activities were determined and tabulated.

Document of Reviewed

Within the scope of the research, Secondary School and Imam Hatip Secondary School Turkish Textbook 5 (Anıttepe Publishing) prepared for 5th grades to be used in the 2022-2023 academic year was examined. The writing activities in the book were evaluated in terms of their level of meeting the achievements of the 5th grade writing skill in the 2019 Turkish Teaching Program.

Data Analysis

Document analysis was used as a data collection method in the research. Any written material that provides information about the subject of a research is called a document (Balcı, 2016). In document analysis, also known as documentary scanning, data are obtained by examining existing records and documents. Document analysis involves finding, reading, noting and evaluating sources for a specific purpose (Karasar, 2005). Document analysis is one of the most valuable sources of information for qualitative researchers (Hoepfl, 1997). By looking at documents, many detailed information about the phenomenon under investigation can be obtained (Travers, 2001). Forster (1994) states that document analysis can be done in five stages: (1) accessing the documents, (2) checking the authenticity of the documents, (3) adopting a system for coding and categorizing, (4) analyzing the data, and (5) using the data. In this study, the writing activities in the Grade 5 Turkish Textbook were analyzed by comparing them with the 2019 Turkish Lesson Teaching Programme writing outcomes. In the study, frequency and percentage distributions were determined by descriptive analysis of the data obtained by document analysis method. In this context, the findings were presented in tables and interpreted.

Ethical Board Permission

Since the study did not include a study group with human or animal subjects and the document review method was used, it does not require ethics committee permission.

FINDINGS

The writing activities in the "Middle School and Imam Hatip Middle School Turkish 5th Grade" textbook prepared by Anıttepe Publications were analyzed. As a result of the examination, the types of writing activities in the themes and the achievement of these activities in the Turkish curriculum are tabulated below. In addition, the frequencies and percentages of the writing objectives in the program were calculated.

Table 1. *Frequencies and percentages of the writing objectives in the Turkish curriculum*

5th Grade			
Acquisition No	Acquisition	Frequency (f)	%
T.5.4.1	Writes poetry.	4	8
T.5.4.2	Writes informative text	12	24
T.5.4.3	Applies writing strategies.	7	14
T.5.4.4	Uses capital letters and punctuation marks in appropriate places.	11	22
T.5.4.5	Uses capital letters and punctuation marks in appropriate places.	1	2
T.5.4.6	Writes the process steps of a job.	1	2

T.5.4.7	Uses proverbs, idioms and maxims to enrich their writing.	2	4
T.5.4.8	Writes numbers correctly.	-	-
T.5.4.9	Organizes what they write.	-	-
T.5.4.10	Shares what they write.	1	2
T.5.4.11	Correctly uses words that undergo sound events in their writings.	-	-
T.5.4.12	Uses Turkish equivalents of words borrowed from foreign languages that have not yet entered our language.	1	2
T.5.4.13	Fills in the forms according to the instructions.	1	2
T.5.4.14	Writes short texts.	3	6
T.5.4.15	Determines the title appropriate to the content of his/her writings.	6	12
T.5.4.16	Uses appropriate transition and connection expressions in their writings.	-	-
Total	16	50	%100

Table 2. 5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 1st Theme

1st Theme: Individual and Society			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
I Want Hometown	11th Activity	Writing an event report	T.5.4.3. Writes narrative texts. T.5.4.4. Applies writing strategies. T.5.4.15. Determines the title appropriate to the content of what he/she writes.
Goodbye, Goodbye	9th Activity	Writing a text using the given politeness expressions	T.5.4.4. Applies writing strategies. T.5.4.15. Determines the title appropriate to the content of his/her writing
Hospitality is Traditional in Anatolia	7th Activity	Poetry completion	T.5.4.1. Writes poetry. T.5.4.4. Applies writing strategies.
First Lesson (Listening/Watching text)	13th Activity	Writing an informative text	T.5.4.2. Writes an informative text.

Table 3. 5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 2nd Theme

2nd Theme: The National Struggle and Atatürk			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
Mustafa Kemal's Cart	11th Activity	Storytelling the poem	T.5.4.3. Writes narrative texts. T.5.4.4. Applies writing strategies.

			T.5.4.15. Determines the title appropriate to the content of what he/she writes.
The War of Dumlupınar	10th Activity	Writing a letter	T.5.4.2. Writes an informative text.
Night of 6 March 1915	13th Activity	Poster design	T.5.4.4. Applies writing strategies.
One July Night (Listening/Watching text)	8th Activity	Slogan Preparation	T.5.4.4. Writes short texts.

Table 4. 5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 3rd Theme

3rd Theme: Nature and Universe			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
		Writing story	T.5.4.3. Writes narrative text.
This River is Ours	12th Activity	Filling the club registration form	T.5.4.3. Fills in the forms according to the instructions.
Okland Island	10th Activity	Writing a text introducing the environment	T.5.4.2. Writes informative text. T.5.4.6. Writes the process steps of a job.
Earthquake	11th Activity	Story completion	T.5.4.3. Writes narrative texts. T.5.4.4. Applies writing strategies. T.5.4.12. Uses the Turkish equivalents of words taken from foreign languages and not yet settled in our language. T.5.4.15. Determines the title appropriate to the content of his/her writing.
Don't Cut (Listening/Watching text)	12th Activity	Writing based on visuals	T.5.4.4. Applies writing strategies.

Table 5. 5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 4th Theme

4th Theme: Our National Culture			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
Rug	10th Activity	Writing informative text	T.5.4.2. Writes informative text.
Homeland Or Silistria	9th Activity	Writing poem	T.5.4.1. Writes poem.

Boğaç Han	8th Activity	Fictional text writing	T.5.4.3. Writes narrative text.
Ali Kuşçu (Listening/Watching text)	9th Activity	Writing electronic mail	T.5.4.2. Writes an informative text.

Table 6. 5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 5th Theme

5th Theme: Nationality			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
Caretaker in the Children's Garden	10th Activity	Writing informative text	T.5.4.2. Writes an informative text.
Conscious Consumer	9th Activity	Writing a petition	T.5.4.14. Writes short texts.
Freedom	10th Activity	Writing a poem	T.5.4.1. Writes poetry. T.5.4.4. Applies writing strategies.
Street (Listening/Watching text)	9th Activity	Writing informative text	T.5.4.2. Writes an informative text.

Table 7. 5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 6th Theme

6th Theme: Health and Sport			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
Karagöz Learns Politeness	11th Activity	Clause completion	T.5.4.4. Applies writing strategies. T.5.4.10. Shares what he/she has written.
Hackberry	9th Activity	Writing informative text	T.5.4.2. Writes an informative text. T.5.4.15. Determines the title appropriate to the content of what he/she writes.
Sport and Our Body	10th Activity	Writing informative text	T.5.4.2. Writes informative text. T.5.4.5. Uses capital letters and punctuation marks in appropriate places.
Hare and Tortoise (Listening/Watching text)	12th Activity	Writing a fable	T.5.4.3. Writes narrative texts. T.5.4.7. Uses proverbs, idioms and maxims to enrich his/her writings.

Table 8. *5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 7th Theme*

7th Theme: The Virtues			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
Who Knows the Value of Favour?	-	-	-
Respect for Elders	11th Activity	Writing a poem	T.5.4.1. Writes poem. T.5.4.3. Writes narrative texts. T.5.4.4. Applies writing strategies.
The Joy of Living	11th Activity	Story completion	T.5.4.15. Determines the title appropriate to the content of what he/she writes.
Let's Share (Listening/Watching text)	9th Activity	Writing feelings and thoughts on the subject	T.5.4.2. Writes informative texts. T.5.4.7. Uses proverbs, idioms and maxims to enrich his/her writings.

Table 9. *5th Grade Turkish Textbook Writing Activities in the 8th Theme*

8th Theme: Science and Technology			
Text	Activity Number	Activity	Related Learning Outcome(s)
Barcode	9th Activity	Writing thoughts about the subject	T.5.4.4. Applies writing strategies.
How Does Social Media Affect Our Psychology?	11th Activity	Preparing a poster	T.5.4.14. Writes short texts.
Intelligent Transport Systems	8th Activity	Writing thoughts about a subject	T.5.4.2. Writes informative text.
Aziz Sancar (Listening/Watching text)	8th Activity	Feelings and emotions on the subject writing your thoughts	T.5.4.2. Writes an informative text.

DISCUSSION, CONCLUSION and RECOMMENDATIONS

The skills aimed to be acquired by students through curricula are realised through teaching/learning activities in teaching environments. These activities are generally the activities in textbooks (Ülper, 2011). The linguistic areas of Turkish language teaching, which include listening, speaking, reading and writing skills, should be taught to children with a holistic understanding

and activity-based practices. The importance of activities cannot be ignored in raising students as active learners inside and outside the classroom, increasing their learning levels, expressing themselves effectively, developing their creativity, dreaming and taking responsibility for thinking from the first years of school education (Çer, 2016).

One of the main factors for the success of a curriculum is the quality of the textbooks prepared within the framework of that curriculum. Programmes are abstract and guide the instructor in terms of the target outcomes, method and measurement and evaluation process of the teaching activity to be implemented. On the other hand, textbooks prepared for the target outcomes to be achieved in the programme and the practices, exercises and activities in these textbooks are concrete and are one of the main arguments of the education and training process (Çarkıt, 2019). For this reason, it is important to examine the compatibility of the activities in the current textbooks with the programme. Many studies in the literature have evaluated the adequacy of the activities in Turkish textbooks (İşcan, 2004; Yılmaz, 2005; Duran, 2006; Kayabekir, 2010; Ayhan, 2010; Batur, 2010; Kırbaş, Orhan, & Topal, 2012; Akin, 2015; Mazlum & Mazlum, 2016; İşcan & Cımbız, 2018). In the studies, it was found that there were imbalances in the distribution between writing outcomes and writing activities. Coşkun and Nariç (2018) examined the writing and speaking activities in the "5th Grade Turkish Textbook" prepared according to Turkish Teaching Programme-2017. In the study, it was determined that the most common outcome was 'Applies writing strategies' and some writing outcomes were neglected in the activities. Özdemir and Akkaya (2020) evaluated Turkish Teaching Programme-2019 in the context of writing learning domain and it was determined that writing outcomes were not expressed in sufficient detail. Writing activities in secondary school Turkish textbooks have the potential to help students develop their language skills and reveal their creative writing skills. For this reason, they should be compatible with the programme. Each neglected outcome may have a negative effect on the learning of other outcomes because all outcomes in Turkish lesson are interrelated.

According to the findings obtained as a result of the research, there are 16 acquisitions belonging to 2019 Turkish Teaching Programme 5th grade writing skill. When the Grade 5 Turkish Textbook (Anıttepe Publishing) was examined, it was determined that there are 8 themes and 4 texts in each theme and one free reading text. It was determined that there were a total of 31 writing activities belonging to these texts. 5th grade Turkish Textbook writing activities were examined in terms of their level of conformity with the writing acquisitions in the programme. It was seen that each text had one writing activity. It was observed that there was no writing activity only in the first text of the 7th Theme, "Who Knows the Value of Goodness?". It was determined that the most common writing outcomes were T.5.4.2. (Writes informative text) 24% and T.5.4.4. (Applies writing strategies) 22%. However, it was observed that some acquisitions were neglected in the activities although they were included in the programme. These are: T.5.4.8. (Writes numbers correctly.), T.5.4.9. (Organises what he/she writes.), T.5.4.11. (Uses words that undergo sound events correctly in his/her writing.), T.5.4.16. (Uses appropriate transition and connection expressions in his/her writing.). It has been determined that there is no activity in the writing activities section of the Turkish book related to these acquisitions. Considering that these acquisitions are directly related to the ability to use Turkish correctly and effectively in writing, which is one of the main objectives of the Turkish course, it is thought that neglecting these acquisitions is not a correct approach.

Explaining the developing conditions, changing technology and shrinking world better by future generations will be possible with students who have developed writing skills. In this respect, it would be beneficial to adopt the writing process not as an external obligation but as an internal

motivation based on personal development. In addition, it is important to raise awareness on writing skills at an early age in order to increase intellectual knowledge.

1739 numbered Basic Law of National Education, which is prepared in line with the General Objectives and Basic Principles of Turkish National Education, one of the special objectives of the Turkish Language Teaching Programme is "Ensuring that students use Turkish consciously, accurately and diligently in accordance with the rules of speaking and writing." In line with the principle of "Ensuring that students use Turkish consciously, accurately and diligently in accordance with the rules of speaking and writing", attention should be paid to ensure that the activities reflect the objectives of the acquisition. Textbooks and activities are the representatives of the programme. For this reason, it is extremely important that the textbooks are consistent with the objectives of the programme and cover the objectives in the programme in terms of achieving the objectives of the Turkish lesson. This study is aimed to be a suggestion for Turkish textbook preparers. Depending on the results obtained in the light of these findings, the suggestions are as follows:

- Writing activities in Turkish textbooks should be compatible with Turkish Teaching Programme (2019), reflect the acquisitions in the programme and be prepared in a way that supports the programme.
- Studies that give different acquisitions step by step are more useful in the development of writing skills. Therefore, different acquisitions should be included.
- In order to receive constructive feedback from internal and external stakeholders, self-evaluation and peer evaluation forms should be included in teacher evaluation.
- Since writing skill is a multi-faceted dynamic process, more than one outcome should be included.
- For 5th grade students, the importance of the applicability of writing strategies is indisputably important. However, focus should be given to writing activities by using various learning methods such as text completion, rewriting a text with one's own words, filling in the blanks, writing as a group by centring on the aim of continuous improvement and development.
- Story-based narrative texts and poetry writing exercises that can be concretised with descriptive and imaginative support should be included. The number of activities such as writing fables in writing activities should be increased since they will contribute to the storytelling and poetry writing skills of students in this age group.
- The number of writing activities belonging to different text types in Turkish textbooks should be increased and experiences arising from the writing process should be gained.
- Writing activities should be prepared by taking into account the learning outcomes in the Turkish Language Teaching Programme (2019). In the findings, the most/least achievements were determined. In order for students to gain competence in writing skills, all learning outcomes should be included equally. However, it should not be forgotten that the weight ratios of the objectives can be changed in line with different objectives.
- When the activity instructions in Turkish textbooks were analysed, it was seen that many activities included more than one outcome and more than one skill was tried to be gained. In the light of the findings, it is evaluated that 5th grade textbooks are not fully sufficient for the development of writing skills.

- Forms such as evaluation form, peer evaluation form, self-evaluation form for the measurement and evaluation of writing skills should be included in each theme.
- In the selection of academicians, experts and teachers involved in the writing of the books, it should be noted that they have competences in the relevant field in their CVs. In addition to the basic characteristics of the students such as age and development, those involved in the writing of the books should take into account both the values education and the emotional, cognitive, sensory, psycho-social development processes of the students.
- The grade levels of the students should be taken into consideration when determining the types of texts to be requested/ required in writing activities. Considering the negative motivational effect of very long pages and sections on students, it would be right to keep these sections to a reasonable extent.
- Under the guidance of the teacher, writing activities should be planned as process-oriented and carried out effectively. The teacher's guidance and management skills in this process are of great importance.
- In addition to the Turkish course, writing activities/materials should be prepared for the elective "Writing Skills" course in line with the curriculum.

Authors' Contribution Ratio

Authors' Contribution Rates: 1st author 50%, 2nd author 50%

Conflict of Interest

There is no financial conflict of interest with any institution, organization or person, nor is there any conflict of interest between researchers.

REFERENCES

- Akın, E. (2015). Türkçe çalışma kitaplarındaki (6, 7 ve 8. Sınıflar) dil bilgisi etkinliklerinin çeşitli açılardan değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 10(15), 19-34.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi* (5. Baskı). Pegem Yayıncılık.
- Ayhan, Y. (2010). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe ders kitabı resimlemelerinin biçim ve içerik açısından 11 yaş grubuna uygunluğu ve aynı yaş grubu öğrencilerin yaptığı resimlemelerle karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi.
- Batur, Z. (2010). Anadili öğretiminde gösterge bilimin yeri: ana dili ders kitaplarındaki sözel metinlerle gösterge metinleri bütünselliğinin analizi. *Turkish Studies*, 5(4), 174-200.
- Bayat, N. (2014). Sürece dayalı yazma yaklaşımının yazma başarısı ve kaygısı üstündeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 1123-1141.
- Belet, Ş. D. (2008). *Yazma öğrenme alanı*. H. Pilancı (Ed.) Türkçe Öğretimi içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Bülbül, R. A. (2000). *Yazılı anlatım ve yazı türleri*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Büyükkız, K. K., Hasırcı, S. (2013). Anadil eğitiminde konuşma becerisinin yeri. *Okuma-Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 57-63.
- Ceyhan, E., Yiğit, B. (2005). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Anı Yayıncılık
- Corbin, J., Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage Publication.

- Coşkun, H., & Nariñ, F. N. (2017). 2017 Türkçe öğretim programı esas alınarak hazırlanan 5. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan yazma ve konuşma etkinliklerinin incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 409- 427.
- Çarkıt, C. (2019). 2018 Türkçe dersi öğretim programı çerçevesinde hazırlanan 8. sınıf Türkçe ders kitabının değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1368-1376.
- Çarkıt, C., & Çohantimur, A. (2021), Examination of the 6th grade Turkish lesson coursebook texts within the context of the properties of the text. *Education Quarterly Reviews*, 4 (Special Issue 1), 280-290.
- Çer, Erkan. *Türkçe Öğretiminde Etkinlikler*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2016.
- Demirel, Ö. (1999). *Yabancı dil öğretimi*, Millî Eğitim Bakanlığı Yay. İstanbul.
- Doğan, Y. (2020). Süreç temelli yazma eğitiminin bir boyutu olarak "hazırlık". *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 326- 342.
- Duran, S. (2006). *Türkçe derslerinde resimlerin kullanımı ve öğrencilerin metinleri anlamalarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Flower, L. & Hayes, J.R (1981), A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communication* 32, 365-387
- Forster, N. (1994). *The analysis of company documentation*. C. Cassell & G. Symon (Ed.) içinde, *Qualitative methods in organizational research, a practical guide* (s. 147-166). SAGE Publication.
- Göçer, A. (2014). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi
- Graves, D. H. (2003). *Writing: Teachers and children at work*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Güneş, F. (2009). Türkçe öğretiminde günümüz gelişmeler ve yapılandırıcı yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1-21.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2017). Türkçe öğretiminde etkinlik yaklaşımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(1), 48-64.
- Hoepfl, M. C. (1997). Choosing qualitative research: A primer for technology education researchers. *Journal of Technology Education*, 9(1), 47-63.
- İşcan, A. (2004). *İlköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin öğrencilere estetik zevk kazandırmadaki rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- İşcan, A. ve Cımbız, A. T. (2018). Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki resimlerin metinlerle uyum düzeyinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 250 272.
- Kantemir, E. (1981). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım
- Kavcar, C. (2009). *Yazılı anlatım*. Ş. D. Belet (Ed.) *Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım* (2. Baskı) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Sever, S. (1999). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kayabekir, T. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe ders kitabı tasarımında yer alan illüstrasyonların (resimlemelerin) metne uygunluk açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Kırbaş, T., Orhan, S. ve Topal, Y. (2012) İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki görsel öğelere öğretmen görüşlerinden hareketle eleştirel bir bakış. *Turkish Studies*, 7(4), 2225- 2235.
- Labuschagne, A. (2003). Qualitative research: Airy fairy or fundamental. *The Qualitative Report*, 8(1).
- Mazlum, Ö. ve Mazlum, F.S. (2016). İlköğretim 4. Sınıf ders kitaplarının görsel tasarımına yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 4(1), 1-18.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı* (1-8. Sınıflar). Ankara, MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2012). *Millî eğitim bakanlığı ders kitapları ve eğitim araçları yönetmeliği*. Resmî Gazete (28409).
- Müldür, M., Yalçın, A. (2019). Öz düzenlemeye dayalı yazma eğitiminin ortaokul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisine, yazmaya yönelik öz düzenleme becerisine ve yazma öz yeterlik algısına etkisi. *İlköğretim Online*, 18(4), 1779-1804.
- Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim terim sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Oral, G. (2008). *Yine yazı yazıyoruz- okulda, iş yerinde, evde kullanılabilecek yaratıcı yazı uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, E. (1999). *Sözlü-Yazılı Anlatım Sanatı (Kompozisyon)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Özdemir, E. E. ve Akkaya, N. (2020). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programının yazma öğrenme alanı bağlamında değerlendirilmesi ve programda planlama ve yazma stratejilerinin yerinin belirlenmesi. *Turkish Studies-Education*, 15(3), 2285-2301.
- Tekşan, K. (2013). *Yazma eğitimi*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Travers, M. (2001). *Qualitative research through case studies*. SAGE Publications.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 23(2), 461-472.
- Ülper, H. (2011). Türkçe Ders Kitabındaki Etkinlikler. H. Ülper (Ed) *Türkçe Ders Kitabı Çözümlemeleri içinde*. Pegem Akademi.
- Wach, E. & Ward, R. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. Ds Practice Paper in Brief.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, A. (2005). *İlköğretim okulları ilk kademedeki okutulan ders kitaplarının resimlemeleri yönünden değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yılmaz, Y. (2006). *Yazma öğretimi*. C. Yıldız (Ed.), Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi içinde (s. 203-276). Pegem Yayıncılık.

5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı Yazma Etkinliklerinin 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı Yazma Kazanımlarını Karşılama Düzeylerinin İncelenmesi

Esra PAKSOY^a, Ömer ÇARKIT^b

ÖZET

Türkçe dersi beceri temelli bir derstir. Yazma becerisi de bu temel becerilerden biridir. Yazma; duygu ve düşüncelerin bir sistem dahilinde yazıya dökülmesidir. Yazma becerisi okuma, konuşma, dinleme becerilerine göre daha üst düzey ve onları da kapsayan karmaşık bir süreçtir. Yazma becerisi öğretiminde en önemli ve ulaşılabilir kaynaklar Türkçe ders kitaplarıdır. Ders kitaplarında yer alan yazma etkinlikleri ile öğretim programındaki kazanımların uyuşması ve bu etkinliklerin kazanımları karşılama düzeyleri son derece önemlidir. Bu sebeple, bu çalışmada 2022-2023 eğitim-öğretim yılında 5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan yazma etkinlikleri 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki yazma kazanımlarını karşılama durumu açısından incelenmiştir. 5. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinlere ait yazma etkinliklerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda hangi kazanımları karşıladığı tespit edilmiştir. Ayrıca, kazanımların frekans ve yüzde değerleri hesaplanarak ihmal edilen kazanımlar tespit edilmiştir. Araştırmada, nitel araştırma yaklaşımlarından doküman analizi kullanılmıştır. İncelenen doküman 5. Sınıf Türkçe ders kitabıdır. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. En çok kullanılan ders materyali olan Türkçe ders kitaplarında yer alan yazma etkinliklerinin programdaki hangi kazanımları karşıladığı ve etkinliklerde hangi kazanımların ihmal edildiği tespit edilmiştir. 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda 5. Sınıf düzeyinde toplam 16 kazanım bulunmakta olup incelenen ders kitabında 12 kazanıma yönelik etkinlik tasarlanırken 4 kazanıma yönelik herhangi bir etkinliğe yer verilmediği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Türkçe ders kitabı,
Yazma etkinlikleri,
Türkçe Öğretim Programı,
Yazma becerisi kazanımları

Yükleme: 29.08.2023

Kabul: 27.09.2023

Yayınlanma: 30.09.2023

Araştırma Makalesi

DOI:10.5281/zenodo.8406351

a. Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, Türkiye, Orcid: 0009-0007-8480-7547, esrapaksoy90@gmail.com

b. Millî Eğitim Bakanlığı, Kayseri, Türkiye, Orcid: 0009-0009-6498-6378 omercarkit69@gmail.com

GİRİŞ

Yazma; bireyin duygularını, düşüncelerini, hayal ettiklerini, tasarladıklarını kaleme alması, kâğıda aktarmasıdır (Göçer, 2014). Yazma, zihindeki duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara göre çeşitli sembollerle anlatılmasıdır (Güneş, 2013). Yazma, düşüncelerimizi ifade edebilmek amacıyla gerekli sembol ve işaretlerin motorsal olarak üretilmesidir (Akyol, 2006). Yazma işlemi, ileri seviyede düşünme becerilerinin de kullanıldığı bir işlemdir. Çünkü yazılı ürünler; değerlendirme, çözümlenme ve yorumlamaların da yer aldığı bir süreçte oluşur. Bir anlatım becerisi olan yazmada öncelikle bir konunun üzerinde detaylı bir biçimde düşünmek, düşüncelerini sade bir anlatım ve bir düzen içinde ifade edebilme yetilerine sahip olmak gerekmektedir (Kavcar, 2009). Türkçe Öğretim Programı'nda (TDÖP) dili öğrenme, etkili kullanma ve bilgileri yapılandırma sürecini kolaylaştırmak için birbiriyle ilişkilendirilerek sunulan temel beceri programlarından biri de yazma öğrenme alanıdır (Belet, 2008). Yazma sürecine, zihnimizde oluşturulmuş bilgiler gözden geçirilerek başlanmaktadır. Belirlenen bilgiler çeşitli bilişsel işlemlerden geçerek düzenlenmektedir. Bu işlemlerin neticesinde düzenlenen bilgiler harflere, hecelere, sözcüklere ve cümlelere dökülerek aktarılmaktadır. Yazma, fikirlerin kâğıt üzerine aktarılmasını sağlamaktadır (Güneş, 2009).

Yazma yoluyla çocuklar, var olan bilgi ve becerilerini kullanarak konuştukları veya yazdıkları konuyu ifade etme konusunda etkinleşmektedir. Öğrenci yeni bilgi ve deneyimler kazanmakta, olayların sebebini bulmakta, sonuçlarını tahmin etmekte, kendi deneyimleri aracılığıyla, bilgi ve yaşantılarını aktarmaktadır. Yazma; öğrencilerin gözlem yetisini, akla ve mantığa uygunluk bakımından düşünme, hayalinde canlandırma yeteneği, ana dilini kullanabilme becerisini göstermektedir (Belet, 2008). Yapılandırmacı dil anlayışı, okuma kadar yazmaya da önem vermektedir. Yazma sırasında kullanılan zihinsel işlemler aynı zamanda zihin yapısını düzenleyen işlemlerdir. Zihinsel gelişim bakımından yazma okumadan daha önemli hale gelmektedir (Güneş, 2009). Yazma becerisini mekanik bir süreç olarak değil, öğrencinin bütün duygu ve düşüncesini katarak oluşturduğu eleştirel bir düşünme süreci olarak algılamak gerekir (Demirel, 1999).

Çağlar arasındaki iletişim çoğunlukla yazıyla sağlanmıştır. Belki de bu nedenle yazı, bazı tarihçiler tarafından uygarlığın başlangıcı olarak kabul edilmiştir (Bülbul, 2000). Ancak bugün, dün olduğu gibi önemli ve büyük bir ihtiyaç olan yazma becerisini toplumların kullanma oranı oldukça düşüktür. Hatta dil becerileri arasında en az yazma becerisine zaman ayrılmaktadır. Günlük yaşamda insanlar dinlemeye %40, konuşmaya %35, okumaya %16 ve yazmaya %9 yer vermektedirler (Yılmaz, 2006). Bu sonucun ortaya çıkmasında yazma becerisinin doğasından kaynaklanan özelliklerinin de etkili olduğu söylenebilir. Çünkü yazma becerisi, dil becerileri arasında en karmaşık olanı ve en zor kazanılanıdır (Demirel, 1999). Dil eğitimi bireyin konuşma, yazma, okuma, dinleme etkinliklerini kapsar. Dil eğitiminin amacı bireylerin dil becerilerini geliştirerek onların iletişim yeteneklerinin artırılmasına yardımcı olmaktır. Yazılı anlatım becerisi iletişim araçlarının en etkili olanıdır. Yazı insanlığın belleğidir, yazının düşüncüyü bulup saptamada, zenginleştirip boyutlandırmada büyük payı vardır (Özdemir, 1999).

Türkçe öğretiminin temel amacı, ilköğretimden itibaren öğrencilerin anlama ve anlatma becerilerini geliştirmektir. Erken yaşlardan itibaren anlama ve anlatma becerileri gelişen birey; ana dilini doğru, etkili ve güzel kullanabilir. Ana dili eğitiminin en önemli iki boyutundan biri olan anlama becerisi, dinleme ve okumayı; anlatma becerisi ise konuşma ve yazmayı kapsamaktadır (Kavcar vd., 1999). 2019 Türkçe Öğretim Programı (TDÖP), öğrencilerin hayat boyu

kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri elde etmelerini sağlayacak bilgi, beceri ve değerleri içermektedir (MEB, 2019). Ana dili öğretimindeki asıl amaç; kendini sözlü ve yazılı olarak ifade edebilen, okuduklarını ve dinlediklerini doğru bir şekilde anlayabilen bireyler yetiştirmektir (Büyükikiz ve Hasırcı, 2013).

Yazma becerisi insanın yaşamının her alanında ve her zaman ihtiyaç duyacağı bir beceridir. Ungan'a (2007) göre yazma becerisi gelişmiş olan bireylerin düşünceleri ile bilgileri arasında bağlantı kurma, bilgilerini transfer etme imkânları artmaktadır. Yazılı anlatım becerilerinin gelişmesiyle birlikte öğrencilerde yazılı anlatım konusunda estetik bir duyarlılık ön plana çıkmaktadır. Güneş (2016) yazmanın öğrenci gelişimine katkılarını şu şekilde sıralamıştır:

- Yazma, zihinsel süreçlerin harekete geçirilmesini, düşüncelerin düzenlenmesini ve cümlelere aktarılacak iletişim kurulmasını kolaylaştırmaktadır.
- Yazma, düşüncelerin kâğıt üzerine dökülmesini sağlamakta ve bu yolla kolay incelenmekte, karşılaştırılmakta, genişletilmekte, yeniden düzenlenmektedir.
- Yazma, düşünmenin kapısını açmaktadır.
- Yazma, birçok duyguya dokunmayı getirmektedir. Duyularla alınan anlamlar öğrenciyi etkilemekte ve öğrenci duygularını yazarak ifade etmektedir.
- Yazma, öğrencilerin gözlediklerini, dinlediklerini, okuduklarını yazmaları daha iyi anlamalarını sağlamaktadır.

Dil öğretiminde yazma becerilerinin geliştirilmesi için bugüne kadar çeşitli yazma yaklaşımları ve modelleri geliştirilmiştir. Bunlardan en çok kabul gören; ürün merkezli yazma öğretimi ve süreç merkezli yazma öğretimidir (Tekşan, 2013). Ürün temelli yaklaşımda yazı yazmak, düşüncelerin kaydedilmesi ya da kâğıda aktarılması olarak görülür. Ürün temelli yaklaşımda yazının yazılması ve değerlendirilmesi oldukça mekanik bir şekilde gerçekleşir. Öğretmen öğrenciyi değerlendiren kişi konumundadır. Yazının değerlendirilmesinde önemli olan dil bilgisi, kelime kullanımı, biçim gibi teknik ölçütlere göre ürün değerlendirmesi yapılır (Oral, 2008). Sürece dayalı yazma ise, ürün yerine sürece öncelik veren bir yaklaşımdır. Flower ve Hayes'in (1981) geliştirdiği bu yaklaşımda yazılı ürünün daha iyi bir duruma getirilmesi için yazma süreci boyunca gerçekleştirilecek noktalara odaklanılır. Bunun için yazılı metnin niteliğini düşüren engelleyicileri ortadan kaldıracak bir anlayış geliştirilir. Yazma edimi tüm boyutlarıyla ele alınır (Bayat, 2014).

Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları Yönetmeliğinde ders kitabı; "her tür ve derecedeki örgün ve yaygın eğitim kurumlarında kullanılacak olan, konuları öğretim programları doğrultusunda hazırlanmış, öğrenim amacı ile kullanılan basılı eser" şeklinde tanımlanmaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği, 2012). Ders kitabı "belli ölçülere göre incelendikten sonra belli bir okul, sınıf ve ders için öğretmen ve öğrencilere temel kaynak olarak gönderilen kitaptır (Oğuzkan, 1993, s. 83). İyi bir ders kitabının öğretim programları ve araştırmalarla tutarlı olması beklenmektedir. Özellikle Türkçe ders kitaplarının işlevsel olması önemlidir (Çarkıt ve Çohantimur, 2021). Ceyhan ve Yiğit'in (2005) belirttiği gibi öğretmenlerin en sık kullandığı materyalin ders kitabı olduğu düşünüldüğünde ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin niteliği bir hayli önem taşımaktadır. Beceriye özgünlük açısından bakıldığında yazma karmaşıktır. Çünkü yazma işlemi esnasında zihinde var olan bilginin belli bir düzen içerisinde ortaya konması için üst zihinsel becerilere ihtiyaç duyulmaktadır (Doğan, 2020; Güneş, 2017;

Müldür ve Yalçın, 2019). İyi bir yazı için öncelikle iyi bir düşünme sonra da bunları iyi bir şekilde kâğıda dökebilme becerisi gerekmektedir (Graves, 2003; Kantemir, 1981). Bu sebeple de ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinlikleri, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine ve yaratıcı yazma yeteneklerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olma potansiyeline sahiptir. Bu yönüyle ele alındığında etkinliklerin niteliği, öğrencilere sunulan ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin iyi bir şekilde hazırlanması ve 2019 TDÖP ile uyumlu olması son derece önemlidir. Bu çerçevede bu araştırmanın problem cümleleri aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

5.sınıf Türkçe ders kitabı yazma etkinliklerinin tema, metin, etkinlik düzeyinde dağılımı nasıldır?

5.sınıf Türkçe ders kitabı yazma etkinliklerinin 2019 TDÖP yazma kazanımlarını karşılama düzeyi nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında incelenen konuya dair yazılı belgelerin analiz edilmesiyle veri sağlanmasına; doküman incelemesi denilmektedir. Nitel araştırmalarda yaygın olarak kullanılan yöntemlerden birisi de doküman inceleme yöntemidir. Nitel araştırmada verilerin geçerliliği ve ulaşılan sonuçların doğruluğu önemli olduğu için araştırmacı konusuna ve hedef kitlenin özelliğine göre birden çok araştırma metodundan yararlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Doküman analizi, yazılı belgelerin içeriğini titizlikle ve sistematik olarak analiz etmek için kullanılan bir nitel araştırma yöntemidir (Wach & Ward, 2013). Doküman analizi; basılı ve elektronik materyaller olmak üzere tüm belgeleri incelemek ve değerlendirmek için kullanılan sistemli bir yöntemdir. Nitel araştırmada kullanılan diğer yöntemler gibi doküman analizi de anlam çıkarmak, ilgili konu hakkında bir anlayış oluşturmak, ampirik bilgi geliştirmek için verilerin incelenmesini ve yorumlanmasını gerektirmektedir (Corbin & Strauss, 2008). Araştırmacılar genellikle kendilerinden önceki araştırmaları inceler, alan yazını gözden geçirir ve bu bilgileri araştırmalarına dâhil ederler. Bu durum, analitik bir yöntemi içermektedir. Dokümanlar bulunan verileri bulma, seçme, anlamlandırma ve değerlendirme ve sentezlemeyi içermektedir. Doküman analizi, daha sonra özellikle içerik analizi yoluyla ana temalar, kategoriler ve vaka örnekleri halinde organize edilerek, araştırmaya konu edilen verileri sınıflamaya yardımcı olmaktadır (Labuschagne, 2003). Bu araştırmada 5. Sınıf Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe Ders Kitabı'nda yer alan (Anıttepe Yayıncılık) yazma etkinlikleri incelenmiştir. 5. sınıf Ortaokul ve İmam-Hatip ortaokullarında kullanılan Türkçe ders kitabında yer alan yazma becerisine yönelik hazırlanmış etkinliklerin TDÖP (2019) ile ne kadar tutarlılık içinde olduğunu ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu amaçla 5. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan yazma etkinlikleri; tema, metin, etkinlik numarası, kazanımlar yönünden incelenmiştir. Etkinliklerde görülen kazanımların frekans ve yüzde dağılımları belirlenerek tablolaştırılmıştır.

İncelenen Doküman

Araştırma kapsamında 2022-2023 eğitim-öğretim yılında kullanılmak üzere 5. sınıflar için hazırlanan Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe Ders Kitabı 5 (Anıttepe Yayıncılık) incelenmiştir. Kitapta yer alan yazma etkinlikleri 2019 Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan 5.sınıf yazma becerisine ait kazanımları karşılama düzeyleri açısından değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi yapılmıştır. Bir araştırmamanın konusu hakkında bilgi sağlayan her türlü yazılı materyale doküman (belge) denilmektedir (Balcı, 2016). Belgesel tarama olarak da bilinen doküman analizinde, var olan kayıt ve belgeler incelenerek veri elde edilmektedir. Doküman analizi; belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır (Karasar, 2005). Doküman analizi, nitel araştırmacılar için en kıymetli bilgi kaynaklarından biridir (Hoepfl, 1997). Dokümanlara bakarak, araştırılan olgu hakkında birçok detaylı bilgi elde edilebilmektedir (Travers, 2001). Forster (1994) doküman analizinin beş aşamada yapılabileceğini belirtmektedir: (1) Dokümanlara ulaşma, (2) dokümanların orijinalliğini kontrol etme, (3) kodlama ve kategorilendirme için bir sistem benimseme, (4) veriyi analiz etme ve (5) veriyi kullanma. Bu çalışmada da belirtilen aşamalar izlenerek 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı yazma etkinlikleri 2019 TDÖP yazma kazanımları ile karşılaştırılarak incelenmiştir. Araştırmada doküman incelemesi yöntemi ile elde edilen verilerin betimsel analizi yapılarak frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiştir. Bu bağlamda ulaşılan bulgular tablolar halinde sunulmaktadır.

Etik Kurul İzin Belgesi

Araştırmada insan ya da hayvan denekli bir çalışma grubu yer almadığı ve doküman incelemesi yöntemi kullanıldığı için etik kurul izni gerektirmemektedir.

BULGULAR

Anıttepe Yayınları tarafından hazırlanan “Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Türkçe 5. Sınıf” ders kitabında yer alan yazma etkinlikleri incelenmiştir. İnceleme sonucunda temalarda ne tür yazma etkinlikleri olduğu, bu etkinliklerin Türkçe dersi öğretim programında yer alan hangi kazanımla ilişkili olduğu aşağıda tablolaştırılmıştır. Ayrıca, programda yer alan yazma kazanımlarının frekans ve yüzdelik oranları hesaplanmıştır.

Tablo 1. Türkçe Dersi Öğretim Programında Programda Yer Alan Yazma Kazanımlarının Frekans ve Yüzdelik Oranları

5. Sınıf			
Kazanım No	Kazanım	Frekans (f)	%
T.5.4.1	Şiir yazar.	4	8
T.5.4.2	Bilgilendirici metin yazar.	12	24
T.5.4.3	Hikâye edici metin yazar.	7	14
T.5.4.4	Yazma stratejilerini uygular.	11	22
T.5.4.5	Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.	1	2
T.5.4.6	Bir işin işlem basamaklarını yazar	1	2
T.5.4.7	Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.	2	4
T.5.4.8	Sayıları doğru yazar.	-	-
T.5.4.9	Yazdıklarını düzenler.	-	-
T.5.4.10	Yazdıklarını paylaşır.	1	2
T.5.4.11	Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.	-	-
T.5.4.12	Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır.	1	2
T.5.4.13	Formları yönergelerine uygun doldurur.	1	2
T.5.4.14	Kısa metinler yazar.	3	6
T.5.4.15	Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.	6	12
T.5.4.16	Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.	-	-

Toplam	16	50	%100
--------	----	----	------

Tablo 2. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 1. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

1. Tema: Birey ve Toplum			
Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
Memleket İsterim	11.Etkinlik	Olay yazısı yazma	T.5.4.3.Hikâye edici metin yazar. T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular. T.5.4.15.Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
Hoşça Kalın, Güle Güle	9.Etkinlik	Verilen nezaket ifadelerini kullanarak metin yazma	T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular. T.5.4.15.Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
Anadolu'da Konukseverlik Gelenekseldir İlk Ders (Dinleme/İzleme metni)	7.Etkinlik	Şiir tamamlama	T.5.4.1.Şiir yazar. T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular.
	13.Etkinlik	Bilgilendirici metin yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.

Tablo 3. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 2. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

Theme 2: Millî Mücadele ve Atatürk			
Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
Mustafa Kemal'in Kağnısı	11.Etkinlik	Şiiri hikâyeleştirme	T.5.4.3.Hikâye edici metin yazar. T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular. T.5.4.15.Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
Dumlupınar Savaşı	10.Etkinlik	Mektup yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.
6 Mart 1915 Gecesi	13.Etkinlik	Afiş tasarlama	T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular.
Bir Temmuz Gecesi (Dinleme/İzleme metni)	8.Etkinlik	Slogan Hazırlama	T.5.4.4.Kısa metinler yazar.

Tablo 4. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 3. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

3. Tema: Doğa ve Evren			
Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
		Hikâye yazma	T.5.4.3.Hikâye edici metin yazar.
Bu Nehir Bizim	12.Etkinlik	Kulüp kayıt formu doldurma	T.5.4.3.Formları yönergelerine uygun doldurur.

Okland Adası	10.Etkinlik	Çevreyi tanıtan metin yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar. T.5.4.6.Bir işin işlem basamaklarını yazar. T.5.4.3.Hikâye edici metin yazar. T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular.
Deprem	11.Etkinlik	Hikâye tamamlama	T.5.4.12.Yazdıklarında yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanır. T.5.4.15.Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
Sakin Kesme (Dinleme/İzleme metni)	12.Etkinlik	Görselden hareketle yazma	T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular.

Tablo 5. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 4. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

4. Tema: Milli Kültürümüz			
Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
Kilim	10.Etkinlik	Bilgilendirici metin yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.
Vatan Yahut Silistre	9.Etkinlik	Şiir yazma	T.5.4.1.Şiir yazar.
Boğaç Han	8.Etkinlik	Kurgulayıcı metin yazma	T.5.4.3.Hikâye edici metin yazar.
Ali Kuşçu (Dinleme/İzleme metni)	9.Etkinlik	Elektronik posta yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.

Tablo 6. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 5. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

5. Tema: Vatandaşlık			
Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
Çocuk Bahçesindeki Bekçi	10.Etkinlik	Bilgilendirici metin yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.
Bilinçli Tüketici	9.Etkinlik	Dilekçe yazma	T.5.4.14.Kısa metinler yazar.
Özgürlük	10.Etkinlik	Şiir yazma	T.5.4.1.Şiir yazar. T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular.
Sokak (Dinleme/İzleme metni)	9.Etkinlik	Bilgilendirici metin yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.

Tablo 7. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 6. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

6. Tema: Sağlık ve Spor			
-------------------------	--	--	--

Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
Karagöz Kibarlık Öğreniyor	11.Etkinlik	Fıkra tamamlama	T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular. T.5.4.10.Yazdıklarını paylaşır.
Çitlembik	9.Etkinlik	Bilgilendirici metin yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar. T.5.4.15.Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
Spor ve Bedenimiz	10.Etkinlik	Bilgilendirici metin yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar. T.5.4.5.Büyük harfleri ve noktalama işaretlerini uygun yerlerde kullanır.
Tavşan ile Kaplumbağa (Dinleme/İzleme metni)	12.Etkinlik	Fabl yazma	T.5.4.3.Hikaye edici metin yazar. T.5.4.7.Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

Tablo 8. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 7. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

7. Tema: Erdemler			
Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
İyiliğin Değerini Bilen Kim	-	-	-
Büyüklere Saygı	11.Etkinlik	Şiir yazma	T.5.4.1.Şiir yazar.
Yaşama Sevinci	11.Etkinlik	Hikâye tamamlama	T.5.4.3.Hikâye edici metin yazar. T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular. T.5.4.15.Yazdıklarının içeriğine uygun başlık belirler.
Paylaşalım (Dinleme/İzleme metni)	9.Etkinlik	Konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar. T.5.4.7.Yazılarını zenginleştirmek için atasözleri, deyimler ve özdeyişler kullanır.

Tablo 9. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı 8. Temada Yer Alan Yazma Etkinlikleri

8. Tema: Bilim ve Teknoloji			
Metin	Etkinlik Numarası	Etkinlik	İlgili Kazanım/Kazanımlar
Barkod	9.Etkinlik	Konu hakkında düşüncelerini yazma	T.5.4.4.Yazma stratejilerini uygular.
Sosyal Medya Psikolojimizi Nasıl Etkiliyor?	11.Etkinlik	Afiş hazırlama	T.5.4.14.Kısa metinler yazar.
Akıllı Ulaşım Sistemleri	8.Etkinlik	Bir konu hakkında	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.

		düşüncelerini yazma	
Aziz Sancar (Dinleme/İzleme metni)	8.Etkinlik	Konu ile ilgili duygu ve düşüncelerini yazma	T.5.4.2.Bilgilendirici metin yazar.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Öğretim programları ile öğrenciye kazandırılması hedeflenen beceriler öğretim ortamlarında öğretim/öğrenim etkinlikleriyle gerçekleştirilir. Gerçekleştirilen bu etkinlikler genellikle ders kitaplarında yer alan etkinliklerdir (Ülper, 2011). Türkçe öğretiminin dinleme konuşma, okuma ve yazma becerilerini kapsayan dilsel alanları, bütüncül bir anlayış ile etkinlik temelli uygulamalarla çocuklara öğretilmelidir. Okulda gerçekleştirilen eğitimin ilk yıllarından itibaren öğrencilerin sınıf içinde ve dışında etkin öğrenen bireyler olarak yetiştirilmesinde, öğrenme düzeylerinin artırılmasında, kendilerini etkili bir biçimde anlatabilmelerinde, yaratıcılıklarının geliştirilmesinde, düş kurma ve düşünme sorumluluğu alabilmelerinde etkinliklerin önemi yok sayılamaz (Çer, 2016).

Bir öğretim programının başarıya ulaşmasının temel faktörlerinden biri o program çerçevesinde hazırlanan ders kitaplarının niteliğidir. Programlar soyuttur ve uygulanacak öğretim faaliyetinin hedef kazanımları, yöntemi ve ölçme değerlendirme süreci bağlamında eğiticiye rehberlik eder. Buna karşın programda ulaşılmak istenen hedef kazanımlara yönelik hazırlanan ders kitapları ile bu ders kitaplarında yer alan uygulamalar, alıştırmalar, etkinlikler somuttur ve eğitim öğretim sürecinin temel argümanlarından biridir (Çarkıt, 2019). Bu nedenle mevcut ders kitaplarında yer alan etkinliklerin programla uyumunun incelenmesi önemlidir. Alan yazındaki birçok çalışmada Türkçe ders kitaplarında yer alan etkinliklerinin yeterliliğini değerlendirilmiştir. (İşcan, 2004; Yılmaz, 2005; Duran, 2006; Kayabekir, 2010; Ayhan, 2010; Batur, 2010; Kırbay, Orhan ve Topal, 2012; Akın, 2015; Mazlum ve Mazlum, 2016; İşcan ve Cımbız, 2018). Çalışmalarda yazma kazanımları ile yazma etkinlikleri arasındaki dağılımda dengesizlikler olduğu tespit edilmiştir. Coşkun ve Narinç (2018), TDÖP-2017'ye göre hazırlanan "5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı"ndaki yazma ve konuşma etkinliklerini incelemiştir. Araştırmada en fazla 'Yazma stratejilerini uygular.' kazanımına yer verildiği ve bazı yazma kazanımlarının etkinliklerde ihmal edildiği tespit edilmiştir. Özdemir ve Akkaya (2020) TDÖP-2019'u yazma öğrenme alanı bağlamında değerlendirmiştir ve yazma kazanımlarının yeterince ayrıntılı bir şekilde ifade edilmediği belirlenmiştir. Ortaokul Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinlikleri, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmelerine ve yaratıcı yazma yeteneklerini ortaya çıkarmalarına yardımcı olma potansiyeline sahiptir. Bu sebeple de programla uyumlu olması gerekir. İhmal edilen her kazanım başka kazanımların öğrenilmesinde olumsuz etki yaratabilir çünkü Türkçe dersinde tüm kazanımlar birbiriyle bağlantılıdır.

Araştırma sonucunda ulaşılan bulgulara göre, 2019 TDÖP 5. sınıf yazma becerisine ait 16 adet kazanım yer almaktadır. 5. Sınıf Türkçe Ders Kitabı (Anıttepe Yayıncılık) incelendiğinde 8 tema ve her temada 4 metin ayrıca birer adet de serbest okuma metni olduğu belirlenmiştir. Bu metinlere ait toplam 31 adet yazma etkinliği olduğu tespit edilmiştir. 5.sınıf Türkçe Ders Kitabı yazma etkinlikleri programdaki yazma kazanımları ile uygunluk düzeyleri bakımından

incelenmiştir. Her metnin birer adet yazma etkinliği olduğu görülmüştür. Yalnızca 7. Tema'nın birinci metni olan "İyiliğin Değerini Bilen Kim?" metninde yazma etkinliği olmadığı görülmüştür. En fazla yer alan yazma kazanımının T.5.4.2. (Bilgilendirici metin yazar.) %24 ve T.5.4.4. (Yazma stratejilerini uygular.) %22 kazanımları olduğu tespit edilmiştir. Fakat, programda yer almasına rağmen etkinliklerde bazı kazanımların ihmal edildiği görülmüştür. Bunlar: T.5.4.8. (Sayıları doğru yazar.), T.5.4.9. (Yazdıklarını düzenler.), T.5.4.11. (Yazılarında ses olaylarına uğrayan kelimeleri doğru kullanır.), T.5.4.16. (Yazılarında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanır.) kazanımlarıdır. Belirtilen bu kazanımlarla ilgili Türkçe kitabının yazma etkinlikleri kısmında herhangi bir etkinliğin olmadığı tespit edilmiştir. Bu kazanımların Türkçe dersinin temel amaçlarından biri olan yazılarında Türkçeyi doğru ve etkili kullanma becerisi ile doğrudan ilgili olduğu düşünüldüğünde, bu kazanımların ihmal edilmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı düşünülmektedir.

Gelişen şartların, değişen teknolojinin ve küçülen dünyanın gelecek nesiller tarafından daha iyi anlatılması yazma becerisi gelişmiş öğrencilerle mümkün olacaktır. Bu doğrultuda, yazma sürecinin dıştan gelen bir zorunluluk olarak değil iç kaynaklı kişisel gelişim tabanlı bir motivasyon olarak benimsenmesi yararlı olacaktır. Ayrıca, entelektüel bilgi birikiminin artırılabilmesi için yazma becerileri üzerine temel yaşlarda bilinç kazandırılması önemlidir.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarından biri olan "Öğrencilerin Türkçeyi, konuşma ve yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması." ilkesi doğrultusunda etkinliklerin kazanım amaçlarını yansıtır nitelikte olmasına dikkat edilmelidir. Ders kitapları ve etkinlikler programın temsilcileridir. Bu sebeple, kitapların program kazanımları ile tutarlı ve programda yer alan kazanımları kapsar nitelikte olması Türkçe dersinin amaçlarına ulaşılması açısından son derece önemlidir. Bu çalışmanın; Türkçe ders kitabı hazırlayıcılarına öneri niteliğinde olması hedeflenmektedir. Bu bulgular ışığında ulaşılan sonuçlara bağlı olarak öneriler şöyledir:

- Türkçe ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinin TDÖP(2019) ile uyumlu olması, programdaki kazanımları yansıması ve programı destekler nitelikte hazırlanması gerekir.
- Değişik kazanımları adım adım veren çalışmalar yazma becerisinin gelişiminde daha yararlı olmaktadır. Bundan dolayı farklı kazanımlara yer verilmelidir.
- İç ve dış paydaşlardan yapıcı geribildirimler alabilmek için öğretmen değerlendirme özelinde öz değerlendirme ve akran değerlendirme formlarına yer verilmelidir.
- Yazma becerisinin çok yönlü dinamik bir süreç olmasından kaynaklı olarak, birden fazla kazanıma yer verilmelidir.
- 5. sınıf öğrencilerinde yazma stratejilerinin uygulanabilirliğinin önemi tartışılmaz önemlidir. Ancak, sürekli iyileşme ve gelişme amacını merkeze alarak metin tamamlama, bir metni kendi kelimeleri ile yeniden yazma, boşluk doldurma, grup olarak yazma gibi çeşitli öğrenme metotları kullanılarak yazdırma çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
- Betimsel ve hayal gücü desteğiyle somutlaştırılabilen hikâye tabanlı öyküleyici metin ve şiir yazma alıştırmalarına yer verilmelidir. Yazma etkinlikleri içerisinde yer alan fabl yazma gibi etkinliklerin; bu yaş grubu öğrencilerin öyküleme ve şiir yazma becerilerine katkı sağlayacağından dolayı sayıları artırılmalıdır.

- Türkçe ders kitapları içerisinde farklı metin türlerine ait yazma etkinliklerinin sayısı artırılarak yazma sürecinden kaynaklanan tecrübeler edinilmelidir.
- Türkçe Öğretim Programı'nda (MEB, 2019) yer alan kazanımlar göz önüne alınarak yazma etkinlikleri hazırlanmalıdır. Bulgularda en fazla/en az yer verilen kazanımlar tespit edilmiştir. Öğrencilerin yazma becerisinde yetkinlik kazanması için tüm kazanımlara eşit şekilde yer verilmelidir. Ancak, farklı hedefler doğrultusunda kazanımların ağırlık oranlarında değişiklik yapılabileceği unutulmamalıdır.
- Türkçe ders kitaplarındaki etkinlik yönergeleri incelendiğinde birçok etkinlikte birden fazla kazanımın yer aldığı, birden fazla becerinin kazandırılmaya çalışıldığı görülmüştür. Bulgular ışığında 5. Sınıf kitaplarının ise yazma becerisinin gelişimi için tam anlamıyla yeterli olmadığı değerlendirilmektedir.
- Yazma becerisinin ölçülmesine ve değerlendirilmesine yönelik değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, öz değerlendirme formu gibi formların her temada yer alması gerekmektedir.
- Kitapların yazımında görev alan akademisyen, uzman ve öğretmenlerin seçiminde öz geçmişlerde ilgili alanda yetkinliklerinin olduğuna dikkat edilmelidir. Kitapların yazımındaki görevliler öğrencilerin yaş, gelişim gibi temel özelliklerinin yanı sıra hem değerler eğitimi hem de öğrencilerin duygusal, bilişsel, duyuşsal, psiko-sosyal gelişim süreçlerini dikkate almaları gerekmektedir.
- Yazma etkinlikleri içerisinde istenecek/yazdırılacak metin türleri belirlenirken öğrencilerin sınıf düzeyleri dikkate alınmalıdır. Çok uzun sayfa ve bölümlerin öğrenciler üzerindeki olumsuz motivasyon etkisi dikkate alınarak, bu bölümlerin makul ölçüde tutulması doğru olacaktır.
- Öğretmenin mihmandarlığında yazma etkinliklerinin süreç odaklı olarak planlanması etkin bir şekilde yürütülmesi gerekmektedir. Öğretmenin bu süreçteki yönlendirme ve yönetme kabiliyetleri büyük önem taşımaktadır.
- Türkçe dersinin dışında seçmeli olarak verilen "Yazma Becerileri" dersine yönelik de öğretim programı doğrultusunda yazılı anlatım çalışmaları/materyalleri hazırlanmalıdır.

Yazarların Katkı Oranı

Araştırmaya 1. Yazar %50 2. Yazar %50 oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Herhangi bir kurum, kuruluş veya kişi ile mali çıkar çatışması bulunmadığı gibi araştırmacılar arasında da herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

KAYNAKLAR

- Akın, E. (2015). Türkçe çalışma kitaplarındaki (6, 7 ve 8. Sınıflar) dil bilgisi etkinliklerinin çeşitli açılardan değerlendirilmesi. *International Periodical For The Languages, Literature And History Of Turkish Or Turkic*, 10(15), 19-34.
- Akyol, H. (2006). *Türkçe ilk okuma yazma öğretimi* (5. Baskı). Pegem Yayıncılık.
- Ayhan, Y. (2010). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe ders kitabı resimlemelerinin biçim ve içerik açısından 11 yaş grubuna uygunluğu ve aynı yaş grubu öğrencilerin yaptığı resimlemelerle karşılaştırılması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Balcı, A. (2016). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntem, teknik ve ilkeler*. Pegem Akademi.
- Batur, Z. (2010). Anadili öğretiminde gösterge bilimin yeri: ana dili ders kitaplarındaki sözel metinlerle gösterge metinleri bütünselliğinin analizi. *Turkish Studies*, 5(4), 174-200.
- Bayat, N. (2014). Sürece dayalı yazma yaklaşımının yazma başarısı ve kaygısı üstündeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 1123-1141.
- Belet, Ş. D. (2008). *Yazma öğrenme alanı*. H. Pilancı (Ed.) Türkçe Öğretimi içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Bülbül, R. A. (2000). *Yazılı anlatım ve yazı türleri*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Büyükkız, K. K., Hasırcı, S. (2013). Anadil eğitiminde konuşma becerisinin yeri. *Okuma-Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 57-63.
- Ceyhan, E., Yiğit, B. (2005). *Konu alanı ders kitabı incelemesi*. Anı Yayıncılık
- Corbin, J., Strauss, A. (2008). *Basics of qualitative research: Techniques and procedures for developing grounded theory*. Sage Publicaion.
- Coşkun, H., & Narinç, F. N. (2017). 2017 Türkçe öğretim programı esas alınarak hazırlanan 5. Sınıf Türkçe ders kitabında yer alan yazma ve konuşma etkinliklerinin incelenmesi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 409- 427.
- Çarkıt, C. (2019). 2018 Türkçe dersi öğretim programı çerçevesinde hazırlanan 8. sınıf Türkçe ders kitabının değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1368-1376.
- Çarkıt, C., & Çohantimur, A. (2021), Examination of the 6th grade Turkish lesson coursebook texts within the context of the properties of the text. *Education Quarterly Reviews*, 4 (Special Issue 1), 280-290.
- Çer, Erkan. *Türkçe Öğretiminde Etkinlikler*. Ankara: Anı Yayıncılık, 2016.
- Demirel, Ö. (1999). *Yabancı dil öğretimi*, Millî Eğitim Bakanlığı Yay. İstanbul.
- Doğan, Y. (2020). Süreç temelli yazma eğitiminin bir boyutu olarak "hazırlık". *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(2), 326- 342.
- Duran, S. (2006). *Türkçe derslerinde resimlerin kullanımı ve öğrencilerin metinleri anlamalarına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Flower, L. & Hayes, J.R (1981), A cognitive process theory of writing. *College Composition and Communitation* 32, 365-387
- Forster, N. (1994). *The analysis of company documentation*. C. Cassell & G. Symon (Ed.) içinde, *Qualitative methods in organizational research, a practical guide* (s. 147-166). SAGE Publication.
- Göçer, A. (2014). *Yazma eğitimi*. Ankara: Pegem Akademi
- Graves, D. H. (2003). *Writing: Teachers and children at work*. Portsmouth, NH: Heinemann.

- Güneş, F. (2009). Türkçe öğretiminde günümüz gelişmeler ve yapılandırıcı yaklaşım. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 1-21.
- Güneş, F. (2013). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi
- Güneş, F. (2016). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güneş, F. (2017). Türkçe öğretiminde etkinlik yaklaşımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(1), 48-64.
- Hoepfl, M. C. (1997). Choosing qualitative research: A primer for technology education researchers. *Journal of Technology Education*, 9(1), 47-63.
- İşcan, A. (2004). *İlköğretim ikinci kademe sekizinci sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin öğrencilere estetik zevk kazandırmadaki rolü*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- İşcan, A. ve Cımbız, A. T. (2018). Ortaokul 5. sınıf Türkçe ders kitabındaki resimlerin metinlerle uyum düzeyinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 250-272.
- Kantemir, E. (1981). *Yazılı ve sözlü anlatım*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım
- Kavcar, C. (2009). *Yazılı anlatım*. Ş. D. Belet (Ed.) *Türkçe Sözlü ve Yazılı Anlatım* (2. Baskı) içinde. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F., Sever, S. (1999). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin Yayınları.
- Kayabekir, T. (2010). *İlköğretim 8. Sınıf Türkçe ders kitabı tasarımında yer alan illüstrasyonların (resimlemelerin) metne uygunluk açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kırbaş, T., Orhan, S. ve Topal, Y. (2012) İlköğretim Türkçe ders kitaplarındaki görsel öğelere öğretmen görüşlerinden hareketle eleştirel bir bakış. *Turkish Studies*, 7(4), 2225- 2235.
- Labuschagne, A. (2003). Qualitative research: Airy fairy or fundamental?. *The Qualitative Report*, 8(1).
- Mazlum, Ö. ve Mazlum, F.S. (2016). İlköğretim 4. Sınıf ders kitaplarının görsel tasarımına yönelik öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 4(1), 1-18.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı* (1-8. Sınıflar). Ankara, MEB.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2012). *Millî eğitim bakanlığı ders kitapları ve eğitim araçları yönetmeliği*. Resmî Gazete (28409).
- Müldür, M., Yalçın, A. (2019). Öz düzenlemeye dayalı yazma eğitiminin ortaokul öğrencilerinin bilgilendirici metin yazma becerisine, yazmaya yönelik öz düzenleme becerisine ve yazma öz yeterlik algısına etkisi. *İlköğretim Online*, 18(4), 1779-1804.
- Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim terim sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Oral, G. (2008). *Yine yazı yazıyoruz- okulda, iş yerinde, evde kullanılabilecek yaratıcı yazı uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, E. (1999). *Sözlü-Yazılı Anlatım Sanatı (Kompozisyon)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Özdemir, E. E. ve Akkaya, N. (2020). Ortaokul Türkçe dersi öğretim programının yazma öğrenme alanı bağlamında değerlendirilmesi ve programda planlama ve yazma stratejilerinin yerinin belirlenmesi. *Turkish Studies-Education*, 15(3), 2285-2301.
- Tekşan, K. (2013). *Yazma eğitimi*. İstanbul: Kriter Yayınları.
- Travers, M. (2001). *Qualitative research through case studies*. SAGE Publications.
- Ungan, S. (2007). Yazma becerisinin geliştirilmesi ve önemi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 23(2), 461-472.

- Ülper, H. (2011). Türkçe Ders Kitabındaki Etkinlikler. H. Ülper (Ed) *Türkçe Ders Kitabı Çözümlenmeleri içinde*. Pegem Akademi.
- Wach, E. & Ward, R. (2013). *Learning about qualitative document analysis*. Ds Practice Paper in Brief.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, A. (2005). *İlköğretim okulları ilk kademedeki okutulan ders kitaplarının resimlemeleri yönünden değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yılmaz, Y. (2006). *Yazma öğretimi*. C. Yıldız (Ed.), Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi içinde (s. 203-276). Pegem Yayıncılık.